

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

MAJA NOVAK

ATLETIKA KAO DIO TURISTIČKE PONUDE VARAŽDINA

ZAVRŠNI RAD

ČAKOVEC, 2016.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

MAJA NOVAK

ATLETIKA KAO DIO TURISTIČKE PONUDE VARAŽDINA

**ATHLETICS AS PART OF THE TOURISTIC OFFER IN
VARAŽDIN**

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

doc.dr..sc. Nevenka Breslauer prof.v.š.

ČAKOVEC, 2016.

SADRŽAJ

SAŽETAK

1. UVOD	5
1.1. Predmet i cilj rada	5
1.2. Izvori podataka	6
2. GRAD VARAŽDIN	7
2.1. Kratka povijest grada Varaždina	7
3. TURISTIČKA PONUDA GRADA VARAŽDINA	9
3.1. Obilazak i simboli grada Varaždina	9
3.2. Najznačajnije manifestacije	12
3.3. Sport u Varaždinu	17
4. ATLETIKA U GRADU VARAŽDINU	18
4.1. Povijest varaždinske atletike	18
4.2. Najvažnije atletske manifestacije u Varaždinu	20
4.3. Atletska događanja u ponudi grada Varaždina	21
5. MOGUĆNOST RAZVOJA SPORTSKOG TURIZMA U VARAŽDINU	24
5.1. Sportsko - rekreacijski objekti i sadržaji	25
5.2. Mogućnosti poboljšanja atletske i sportske ponude	26
5.3. Analiza rezultata prema upitniku anketnog listića	28
6. ZAKLJUČAK	31
7. LITERATURA	32

SAŽETAK

Tema je i zadaća ovoga rada utvrditi kako atletika kao sportska aktivnost utječe na turističku ponudu grada Varaždina i što to još nedostaje gradu Varaždinu da bi mu turistička ponuda vezana za sport bila što kvalitetnija i zanimljivija sportskim turistima. S obzirom na to da sportski turisti sve više stvaraju veliku vrijednost pri promociji destinacije, a također su i dio financijskog prihoda grada, kvalitetna atletska ponuda, u ovome slučaju, jedan je od najvažnijih čimbenika turističke slike i brenda.

Odnos grada prema atletici kao sportu i atletičarima od velike je važnosti, za sportsku ali i za ostale djelatnosti poput turizma, hotelijerstva i ugostiteljstva. Razvojem i ulaganjem u taj sport, nudi se mogućnost razvoja, izgradnje novih infrastruktura a samim time i dovođenja novih, zanimljivih, pa čak i europskih natjecanja u taj grad. S obzirom na to da znamo da je još u prošlosti velik broj ljudi odlazio na putovanja baš zbog sportskih razloga, te, ako su bili zadovoljni, redovito bi se vraćali u ta mjesta, ulaganjem u atletiku bitno bi se promijenilo stanje noćenja i posjeta gradu Varaždinu.

Rad je koncipiran u šest cjelina. U radu se obrađuju grad Varaždin i njegova povijest, turistička ponuda grada Varaždina, obilježja i simboli grada Varaždina, najpoznatije manifestacije koje se održavaju u gradu, sport u Varaždinu, povijest razvoja atletike u gradu Varaždinu i natjecanja koja se održavaju u gradu vezana za atletiku te kakve su mogućnosti vezane uz razvoj sportskog turizma u gradu Varaždinu.

Uz zaključak donesen na temelju provedenog istraživanja, na kraju je dan i osvrt na završni rad u cjelini.

KLJUČNE RIJEČI: atletika, grad Varaždin, aktivnost, sport, rekreacija, turistička ponuda, ljudi, natjecanja, manifestacije, povijest,

1. UVOD

Turizam i sport dvije su srodne i međusobno usko povezane društvene pojave. Njihova povezanost seže daleko u prošlost, još u vrijeme antičkih igara, kada su ljudi zbog sportskih nadmetanja odlazili u druge krajeve. U današnje vrijeme sport polako postaje jedan od glavnih razloga putovanja u određena turistička odredišta, što zbog sudjelovanja u određenim natjecanjima, što radi praćenja velikih sportskih događaja i nazočnosti na njima. Turizam i sport dijele zajedničke ciljeve: izgradnju razumijevanja među različitim kulturama, životnim stilovima i tradicijama, unapređenje mira i dobre volje među narodima, motiviranje i inspiriranje mladih ljudi i pružanje zabave i razonode kako bi se smanjio pritisak svakodnevnog života u velikog dijela stanovništva. Turizam i sport snažne su razvojne sile, koje potiču, investicije u infrastrukturne projekte kao što su aerodromi, ceste, stadioni, sportski kompleksi, hoteli i restorani – projekte od kojih ima korist i lokalno stanovništvo i posjetitelji koji dolaze i koriste se njima.

Zato se u turizmu s pravom postavlja pitanje, može li se organizacijom zanimljive sportske aktivnosti zaista poboljšati i sam razvoj turističke ponude u određenom gradu? Ovo će biti osnovna teza tijekom cijeloga rada.

1.1. Predmet i cilj rada

Misao i vodilja ovoga rada jest teza da: „turizam, kao iskustveno orijentirana aktivnost, i sport, kao izvedbeno orijentirana aktivnost, u velikoj su mjeri poput sijamskih blizanaca.“ (Bartoluci, 2014.- prema Keller, 2001.) U ovome se radu polazi od pretpostavke kako sportski turizam pruža određene koristi odredištima koja ga uvrštavaju u svoje razvojne planove i to osobito u vrijeme izvan glavne turističke sezone. Cilj je rada objasniti ključnu važnost organiziranja većih atletskih događanja kako bi se kvalitetno poradilo na turističkoj ponudi grada Varaždina. U radu će se govoriti o povijesti svjetske atletike, atletskim disciplinama i borilištima, razvoju atletike u gradu Varaždinu, atletici kao turističkoj ponudi grada Varaždina te o tome kako atletika polako postaje glavna rekreacijska grana mladih, odraslih ali, i starijih osoba.

1.2. Izvori podataka

Odgovor na pitanje koliko je zapravo važna uloga sporta, u ovome slučaju atletike, u promociji i poboljšanju turističke ponude pojedinog grada, u ovome našem slučaju, grada Varaždina bit će tijekom rada biti formuliran na različite načine, kroz različite misli, zaključke i teorije proučavane u literaturi hrvatskih i svjetskih teoretičara koji se bave ovom tematikom.

Rad će biti popraćen i dijelom elektroničke literature, odnosno akademskim člancima iz stručnih i znanstvenih radova uz navođenje činjenica, primjera iz prakse, te zaključaka koji će dodatno objasniti navedena zapažanja.

2. GRAD VARAŽDIN

Od svojeg nastanka, razvoja u srednjem vijeku pa sve do danas, Varaždin je oduvijek bio grad koji su njegovi stanovnici voljeli, a gosti mu se divili, hvalili ga i rado ga posjećivali.

Grad Varaždin nalazi se u sjeverozapadnom dijelu Hrvatske na desnoj obali rijeke Drave, i sjedište je Varaždinske županije. U povijesnim se izvorima na stranim jezicima njegovo ime nalazi u sljedećim oblicima: njemački: *Warasdin*, mađarski: *Varasd*, latinski: *Varasdinum*.

Grad se nalazi na vrlo važnom zemljopisnom području te se s pravom naziva "sjeverozapadnim vratima Hrvatske". Tu se još uvijek nalazi nedovoljno iskorišten "hrvatski koridor" - Budimpešta – Zagreb – Rijeka, s prometnicama koje se odvajaju od istočnog alpskog i priključuju se na važnu europsku transverzalnu. Prema popisu stanovnika iz 2011., grad Varaždin i Varaždinska županija imaju 183.730 stanovnika.

2.1. Kratka povijest grada Varaždina

Prema arheološkim nalazima, područja grada bilo je naseljeno još u rimsko doba, o čemu svjedoče i imena dviju danas postojećih ulica – Via Militum i Via Petovia (današnje ulice Braće Radić i Optujska ulica). Nakon što mu 1209. godine kralj Andrija daje privilegije gradskog tipa, Varaždin se počinje razvijati kao tipičan srednjovjekovni privilegirani grad, a ubrzo postaje najnapučenijim gradom današnjeg područja kontinentalne Hrvatske (tadašnje Kraljevine Slavonije). Varaždin je bio sjedište Varaždinske županije, često mjesto gdje su se održavala zasjedanja sabora, trgovačko središte i mjesto gdje se ubrzano počeo razvijati obrt te sredinom 16. stoljeća postaje i važno vojno uporište.

Kraljica Marija Terezija je 1767. osnovala prvu modernu hrvatsku vladu, Hrvatsko kraljevsko vijeće, čije je središte bilo u Varaždinu, a nakon velikoga varaždinskog požara 1776. preseljeno je u Zagreb. Varaždin je tako od 1767. do 1776. bio glavni grad Hrvatske, a u njemu se grade brojne palače i javne zgrade koje su sačuvane do danas i daju mu obilježje baroknoga grada. Varaždinci su se u 19. st. borili za izgradnju

zagorske željeznice koja bi Varaždin povezala sa Zagrebom, koja je na kraju izgrađena i otvorena 1886. godine. Uz izgradnju i ostalih željezničkih pruga Jalžabet – Ludbreg – Koprivnica te pruge kroz Golubovec do Krapine povezuju se Varaždin i tadašnja najvažnija austrougarska luka Trst što je pridonijelo modernizaciji Varaždina i okolice.

Varaždin u 20. stoljeće ulazi s razvijenim društvenim i gospodarskim životom. Nakon Drugoga svjetskog rata dolazi do daljnjih procesa modernizacije i ubrzane industrijalizacije, ali i osnivanja prvih visokoškolskih ustanova. Kasnije, u slobodnoj i suverenoj Republici Hrvatskoj Varaždin je postao sjedište Varaždinske županije (od 1993.) i Varaždinske biskupije (od 1997.). Posebno važna godina za Varaždin, bila je 2003. kada je otvaranjem suvremene autoceste od mađarske granice do Zagreba (i dalje prema Rijeci i Splitu) stvoren preduvjet za daljnje gospodarsko jačanje Varaždina i njegovo potvrđivanje kao glavnoga središta sjeverozapadne Hrvatske.

3. TURISTIČKA PONUDA GRADA VARAŽDINA

"Za vidjeti, doživjeti i osjetiti Varaždin nikako nije dovoljan jedan dan, ali za ljubav na prvi pogled biti će dovoljan" (Turistička zajednica grada Varaždina, 2014.)

Varaždin se gradio stoljećima i različiti stilski utjecaji, moda pojedinih povijesnih razdoblja, kao i ratovi koji su se vodili na varaždinskome području uz želje kasnijih investitora stvorile su zanimljiv i pomalo neobičan sklad flore i faune, mitskih životinja i neobičnih znakova na fasadama kuća i palača u povijesnoj jezgri. Očuvana barokna urbana cjelina bogata je spomeničkom i umjetničkom baštinom, šetnja gradskim ulicama otkrit će brojne palače, vile, najstariju gradsku vijećnicu u Europi, ispričati legende. Grad Varaždin nositelj je brojnih priznanja i nagrada među kojima su najistaknutije: **Zeleni cvijet** (nagrada HTZ-a za najuređenije turističko mjesto kontinentalne Hrvatske, zeleni cvijet sa zlatnim znakom za dugogodišnju i kontinuiranu opremljenost i hortikulturnu uređenost), **Turistički cvijet – kvaliteta za Hrvatsku** (nagrada Hrvatske gospodarske komore za najbolje turističko mjesto kontinentalne Hrvatske, nagrada Hrvatske gospodarske komore za najbolje hrvatsko kontinentalno turističko odredište), **Srebrni cvijet Europe** i dr.

3.1. Obilazak i simboli grada Varaždina

Varaždin, kao glavni grad jedne od najstarijih županija u Hrvatskoj, svojim se posjetiteljima najbolje predstavlja kroz svoju povijest, kulturu, umjetnost i sport. Mnogi kažu da je Varaždin grad koji poziva da ga se pažljivo otkriva, grad koji budi maštu jer se u samo nekoliko koraka može otkriti bogatstvo prošlih stoljeća, upoznati umjetnike i obrtnike, ali i gostoljubive domaćine.

Varaždin nosi i ime Grad anđela, pa je svoj obilazak najbolje započeti obilaskom crkva u gradu kojih ima 11 i uz koje se vežu tri samostana, a kao vrhunac toga "vjerskog" obilaska valja posjetiti i prekrasnu varaždinsku katedralu koja datira još iz 17. stoljeća.

Osim u crkvama, srednjoeuropsko se povijesno razdoblje otkriva u šetnji starogradskom jezgrom, Strossmayerovim šetalištem (kompleks starog grada), Parkom Ivana Pavla II, Parkom za mlade i nezaobilaznim Varaždinskim grobljem koje je izvanredan primjer parkovne infrastrukture, te je proglašeno drugim najljepšim europskim grobljem.

Ljubitelji tradicija mogu posjetiti Trg tradicijskih obrta nasuprot uršulinskoj crkvi. U tome varaždinskome kutku osjeća se duh tradicije grada i upoznaju se neke od vještina stvaralaštva. Tako se kod klobučara može urediti vlastiti ili kupiti novi šešir, tkalje pokazuju kako od konca nastaje platno, a medičar, kovač i licitar također će rado predstaviti svoje znanje.

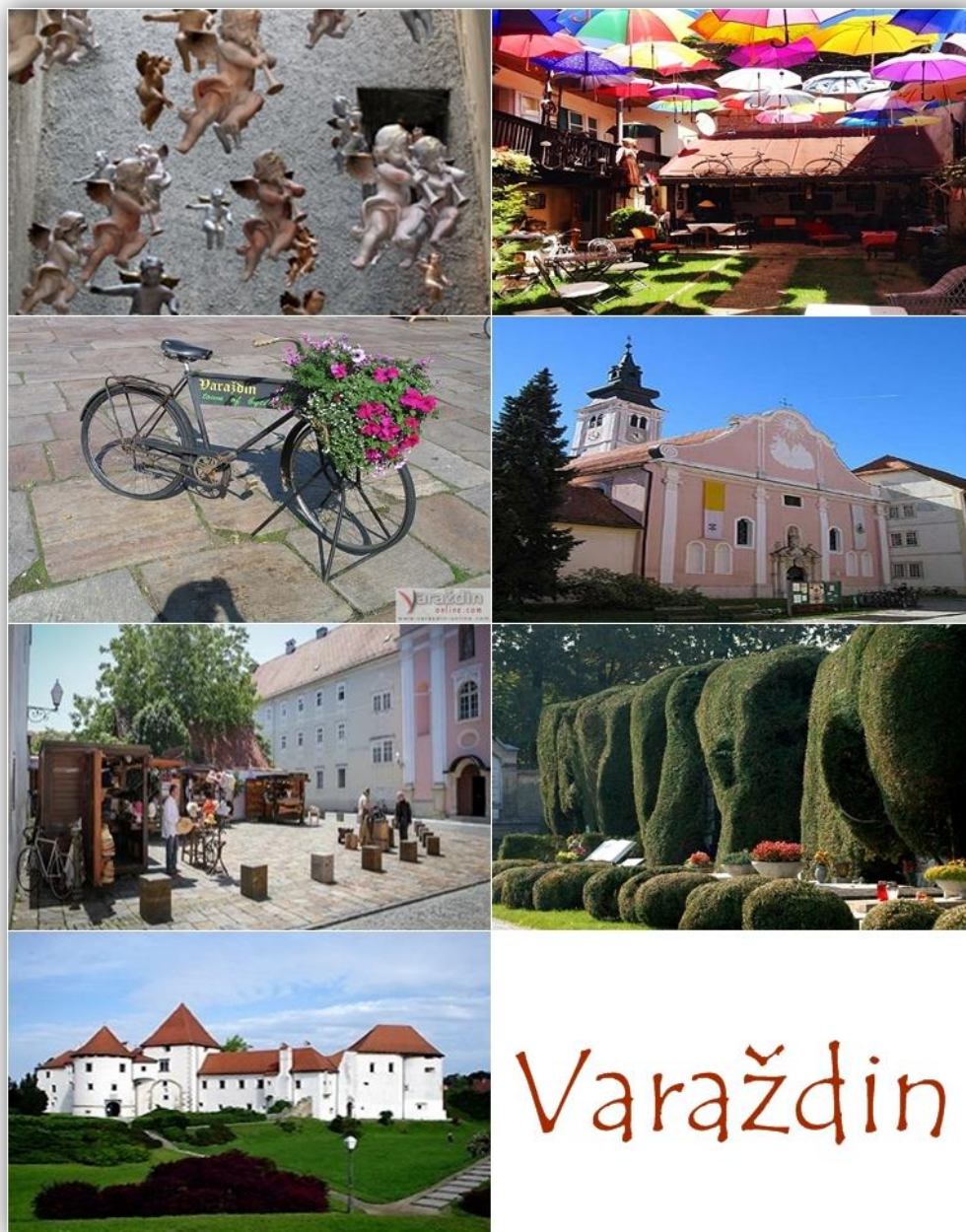
Jedna od najpoznatijih znamenitosti baroknoga grada jest Stari grad koji se nalazi na sjeverozapadnom obodu varaždinske gradske jezgre, koji potkraj 16. stoljeća trajno dolazi u ruke mađarskohrvatske obitelji Erdody. Danas se u Starome gradu nalazi Gradski muzej Varaždin. Osim Staroga grada valja posjetiti i Muzej anđela, Muzej kukaca te nezaobilazna varaždinska dvorišta u kojima se otkriva novi svijet u kojem se isprepleću prošlost i moderna sadašnjost.

Najpoznatiji simboli grada Varaždina su:

- grb grada – jedan od najstarijih u Europi na kojemu se nalazi kula a u pozadini kule izmjenjuju se crvene i bijele horizontalne linije koje su i osnova zastave Varaždina
- barok – Varaždin je poznat kao prijestolnica baroka
- Varteks – prva tekstilna tvornica izgrađena 1918. godine
- bicikli - osnovno prijevozno sredstvo Varaždinaca, ne zna im se broj ali se procjenjuje da ih je do 22.000
- cvijeće i zelene površine – zahvaljujući tradiciji, cijeli je Varaždin od travnja do listopada rascvjetani buket

Razglednica grada Varaždina uz neke od najvažnijih simbola grada prikazana je na slici 1.

Slika 1. Razglednica grada Varaždina

Izvor: autoričina izvedba, prema URL:

https://www.google.hr/?gws_rd=ssl#q=simboli+grada+vara%C5%BEcina

3.2. Najznačajnije manifestacije

Varaždin je grad koji istodobno živi nekoliko različitih života. On priča o sjaju svojih prošlih vremena, slavi ljepotu bezbroj lica umjetnosti te svjedoči o vlastitoj dinamičnoj svakodnevnici. Grad je to koji uvijek pruža mogućnost ugodnog predaha, ali i intenzivnog prepuštanja životnim radostima. Ukratko, Varaždin je grad u kojem svatko može pronaći nešto za sebe.

Jedna od najpoznatijih varaždinskih ali i svjetskih manifestacija jest poznati *Špancirfest*, koji iz godine u godinu postaje sve veći i bilježi sve više dolazaka turista iz svih krajeva svijeta. *Špancirfest* (slika 2.) je ulični festival koji se održava u gradu Varaždinu, po varaždinskim ulicama i trgovima a traje deset dana. Taj festival ima nekoliko manjih festivala kao stastavnih djelova (**Komedija fest**, **Hlapić fest** za djecu, **Moderato fest** za ljubitelje ozbiljne glazbe, koncerti, **Jazz festival**, **Ritam fest** u koji se ubrajaju koncerti i različiti glazbeni izričaji te **Ulica fest** koji okuplja ulične umjetnike, akrobate, žonglere, ulične glazbenike, lutkarske predstave). Osim navedenih festivala na *Špancirfestu* se može vidjeti mnogo starih obrta i starih zanata, mogu se kušati raznovrsna autohtona jela iz različitih hrvatskih županija, a za djecu tu je nezaobilazan *Vindiland* koji svake godine ima sve više atrakcija za djecu. Godine 2015. *Špancirfest* je posjetilo 1757 ljudi što je za -0,63% manje nego 2014. godine, no raste broj noćenja za 9,12%. (Tablica 1. Posjećenost *Špancirfesta* 2014. i 2015.)

Tablica 1. Posjećenost *Špancirfesta* u 2014. i 2015. godini

UDIO DOLAZAKA I NOĆENJA U VRIJEME FESTIVALA ŠPANCIRFEST 2014./2015.						
	DOLASCI			NOĆENJA		
	2014.	2015.	%	2014.	2015.	%
period festivala	1768	1757	-0,63	3487	3837	9,12
ukupno u kolovozu	3157	3643	13,34	6569	7253	9,43

Izvor: Turistička zajednica grada Varaždina

Slika 2. *Špancirfest*

Izvor: URL: www.lilytorus.com

Završetkom *Špancirfesta*, Varaždin i Varaždinci polako se počinju pripremati za festival Varaždinskih baroknih večeri (slika 3.). Glavnina programa održava se u Varaždinu, a dio programa i u obližnjim hrvatskim gradovima te u gradovima susjednih zemalja.

Mjesta održavanja koncerta jesu: crkve, dvorci, palače i koncertne dvorane. Tijekom proteklih godina festival je ugostio niz uglednih solista i ansambla barokne glazbe, a jedna od posebnosti Varaždinskih baroknih večeri jest muziricanje na autentičnim instrumentima. Uz glazbeni program tijekom Varaždinskih baroknih večeri održava se i niz popratnih događaja (likovne izložbe, predstavljanje knjiga, glazbeni seminari) kojima se zaokružuje kultuloroška misija festivala.

Jubilarni, 45. festival održan je 2015. god. Posjetilo ga je 500-700 sudionika i posjetitelja.

Slika 3. Plakat za najavu Varaždinskih baroknih večeri

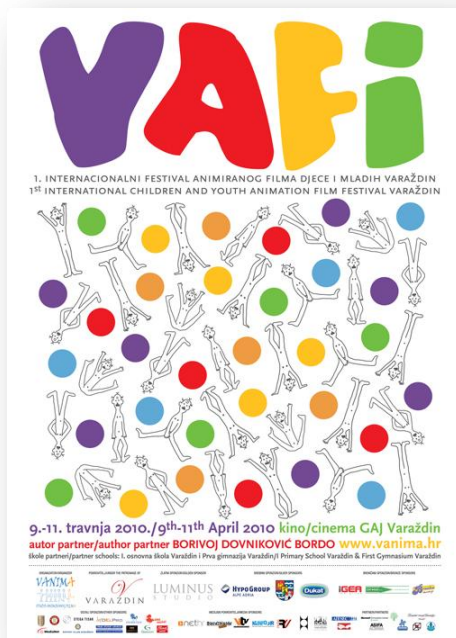
Izvor: *Varaždinske barokne večeri* – URL: narod.hr

Jedna od poznatijih manifestacija jest i *Trash film festival*. Od triju europskih filmskih festivala posvećenih *trashu* jedan se održava u Varaždinu. Na varaždinskom *Trash Film festivalu* prikazuju se akcijski filmovi, horori i znanstvenofantastične epopeje, a svima njima zajedničko je pretjerivanje u žanrovskim odrednicama. Festival traje tri dana, a, osim filmske umjetnosti, prisutno je mnogo nefilmskih događanja prepuno svjetlucavih odijela, glazbenih zvijezda iz prošlosti, dodjela "Zlatnih motorki" i ostali *glamtrash* koji se događaju u Varaždinu. Ove je godine održan 10. jubilarni *Trash Film festival* koji je okupio nešto manje od 400 sudionika i posjetitelja. Razlog tako malog posjeta festivalu jest možda i taj, što sam *Trash Film festival* ne uživa veliku pozornost grada i gradskog stanovništva i zapravo relativno mali broj ljudi uopće zna da se takav *festival* održava u našem gradu. Većinu posjetitelja čine sami sudionici i njihovi mentori i suradnici.

Manifestacija koja postaje sve popularnija u Varaždinu, jest manifestacija koja uključuje naše najmlađe gradske stanovnike. Interacionalni festival animiranog filma djece i mladih Varaždin jedini je hrvatski festival posvećen isključivo stvaralaštvu djece i mladih u animiranom filmu (slika 4.) Tijekom festivalskih dana za dječjeg "animatorskog Oscara" - statu VAFI- natječu se crtići animatora od 7 do 18 godina iz cijeloga svijeta. No natjecateljski dio uvijek prate i popratni sadržaji kao radionice, predavanja, projekcije animiranih filmova, izložbe i koncerti koji ožive jezgru Varaždina. VAFI promovira isključivo univerzalne i trajne vrijednosti te stvaralaštvo djece i mladih. Svi su sadržaji besplatni, a animirani filmovi jednako su zanimljivi i

djeci i odraslima. Posjećenost tog festivala ne bilježi velike brojke, tako da ga posjeti između 100 i 200 posjetitelja, a većinom su to djeca sa svojim roditeljima.

Slika 4. Plakat za internacionalni festival animiranog filma djece

Izvor: URL: www.vafi.hr

Dolaskom hladnijih dana i zimskih mjeseci grad Varaždin oblači svoje ruho satkano od silnih žaruljica i lampica te u prosincu počinje Advent u Varaždinu (slika 5.). Vrijeme adventa i božićnih blagdana vrijeme je čarolije koja se širi povijesnom gradskom jezgrom. Prigodno ozračje bajkovito uređenog grada poziva na druženje i uživanje cijelu obitelj. Grad Varaždin u vrijeme adventa već nekoliko godina ima organizirano otvoreno klizalište za sve građane i posjetitelje tog baroknog grada. Uz klizalište se nalaze mnogobrojne kućice u kojima se nudi kuhano vino ili mogućnost kupnje ručno pletenih šalova i rukavica te ostale prigodne rukotvorine. U centru grada nalazi se kućica Djeda Mraza, veliki okićeni bor te veliki adventski vjenčić sa svoje četiri svijeće. U vrijeme adventa Varaždin su 2014. godine posjetila 1222 posjetitelja što je za 23,24% manje nego 2013. godine.

Slika 5. *Grad Varaždin u vrijeme adventa*

Izvor: URL: <https://www.facebook.com/Varazdin>

Završetkom godine, završavaju i događaji i manifestacije za tekuću godinu, a završetak slavlja uz nezaobilazan doček Nove godine na trgu, obilježava Međunarodna novogodišnja utrka. Prva novogodišnja utrka u Varaždinu otrčana je još davne 1977. godine, a otada su brojni atletičari i sportaši rekreativci otrčali tih šest ponoćnih kilometara središtem grada. Utrku osim Varaždinskih sportaša i rekreativaca posjećuju i natjecatelji iz drugih zemalja (Italije, Slovenije, Mađarske). Godine 2015. održati će se 38. po redu utrka.

Varaždin je domaćin i mnogobrojnih manifestacija i događanja a neki su od njih: Sjajni bal u Varaždinu, Festival multimedije, Festival sinkronizacije, Dani perfromansa, Dani suvremenog plesa, Ljeta u Varaždinu, Međunarodni sajam lova i ribolova, Međunarodni disc golf turnira Drava Forester, razne izložbe, kazališne predstave, i mnoga druga.

3.3. Sport u Varaždinu

Varaždin je sportski grad u kojemu se veliki postotak građana rekreativno ili profesionalno bavi sportom ili sportskom rekreacijom. Sam sport u Varaždinu datira iz 1819. godine kada je formirana prva sportska djelatnost u Varaždinu. Prvi organizirani sport koji je imao i svoje društvo bio je streljaštvo. Otada sport i masovna fizička kultura u Varaždinu bilježe stalni napredak u brojnosti podizanja kvalitete, a poseban je zamah dobio od osamostaljenja Hrvatske kada Varaždinci dobivaju nekoliko prvoligaških klubova. Nakon što je na razini tadašnje Jugoslavije osnovan Jugoslavenski savez organizacija za fizičku kulturu i u Varaždinu se krenulo tim putem pa je na osnivačkoj skupštini održanoj 23. lipnja 1961. utemeljen savez organizacije fizičke kulture grada Varaždina (SOFKA), a nešto kasnije mijenja se ime u Savez za fizičku kulturu općine Varaždin. Kako je društvo doživljavalo svoje transformacije tako je i krovna športska organizacija u općini i gradu prerastala i dobivala sve veću važnost u povezivanju športskih udruga i klubova s općinskim i gradskim strukturama vlasti. I konačno 1996. godine krovna organizacija varaždinskih sportaša dobiva sadašnji naziv Zajednica športskih udruga Grada Varaždina.

Danas u Varaždinu djeluje 99 klubova koji organiziraju i sudjeluju u sustavima treninga i natjecanja na različitim razinama, bave se sportskom rekreacijom ili imaju programe za osobe s invaliditetom. Najrašireniji i najpopularniji sport jest nogomet, a slijede ga rukomet, atletika, košarka, odbojka, gimnastika, sportski ples i dr.

4. ATLETIKA U GRADU VARAŽDINU

Atletika je jedna od temeljnih i najraširenijih sportskih grana koja obuhvaća najosnovnije oblike ljudskog kretanja a to su: hodanje, trčanje, skokovi i bacanje. Zbog svoje sveobuhvatnosti zovemo je *kraljica sportova*. Atletika je temelj za druge sportove i igračka umijeća. Ona je sveobuhvatna jer uključuje znalačko i profinjeno kombiniranje sabranosti, snage, spretnosti, tehnike, opuštenosti, fleksibilnosti i čvrstoće.

Atletika je natjecateljski sport, ali u drugim sportovima služi za pripremu sportaša i upotpunjuje trening, u mnogim sportovima čini okosnicu opće tjelesne pripreme na koju se nadograđuje specijalna priprema sportaša. Osim toga, osnovni atletski oblici kretanje, trčanje, skokovi, bacanje, hodanje, glavna su sredstva u nizu elemenata koji služe za opće tjelesno i fizičko obrazovanje ljudi.

Atletika koju s pravom nazivaju kraljicom sportova, u Varaždinu egzistira još od 19. stoljeća. Sve te godine održan je kontinuitet organiziranja natjecanja, a u Varaždinu je niknuo velik broj vrsnih atletičara, koji su svoju karijeru ostvarili u Varaždinu ili drugim atletskim klubovima u okruženju.

Varaždinski atletski klub u veljači 2012. godine vraća svoje ime „Sloboda“ koje je bilo prepoznatljivo još u vrijeme Jugoslavije, a čije su boje nosili atletičari koji su od tridesetih godina prošloga stoljeća, osvajali medalje na državnim, ali i svjetskim natjecanjima. Sadašnjem vodstvu kluba cilj je postići vrhunske rezultate, a u sklopu posebne klupske sekcije, organiziraju i treninge za invalide.

4.1. Povijest varaždinske atletike

Atletika je u Varaždinu doživjela pravi uzlet prije 80 godina kad su započele aktivnosti u tada osnovanoj atletskoj sekciji u Slaviji, a 1933. godine varaždinski su atletičari organizirali prvo veliko natjecanje. Otada, pa do današnjih dana atletski klub Sloboda stvorio je brojne prvake.

Prvi pisani dokumenti o atletici u Varaždinu vode nas pred kraj 19. stoljeća, a prva organizirana natjecanja održavala su se od 1901. godine. Osnivanjem Varaždinskog gimnazijskog športskog pokreta 1909. godine pokreće se organizirano bavljenje

atletskim disciplinama, a na tom se području najviše istaknuo Franjo Bukovec. On osnivanjem Varaždinskog športskog kluba postaje i prvi pročelnik atletske sekcije. U veljači 1920. godine, Bukovec kao natjecatelj i trener utemeljuje klupsku atletsku aktivnost. No, odlaskom na studij u Zagreb, varaždinsku atletiku ostavlja bratu Ivici te mladom Draganu Grimsu. Kad je u listopadu 1933. godine organizirano prvo veliko natjecanje, varaždinska atletika u sjajnim imenima Vlade Samca, Stanislava i Stjepana Đureka, Rudolfa Markušića, Branka Čovića i ostalih dobiva svoje prvake.

Skupina atletičara i hokejaša 1939., zbog nesloge u Slaviji, organizira Varaždinsko športsko društvo s Velimirom Kalafatićem na čelu, a ubrzo im se pridružuju i rukometaši. Te godine izgrađena je na igralištu Varaždinskog športskog kluba nova atletska staza, koju u lipnju 1939. godine, uz varaždinsku, otvara i reprezentacija iz Budimpešte. Drugi svjetski rat smanjio je atletske aktivnosti, no, u drugoj polovici 1945. godine osniva se klub Sloboda. Nova atletska staza sa svim popratnim sadržajima na stadionu Sloboda izgrađena je 1987., a dvije godine poslije u Varaždinu je organizirano Juniorsko prvenstvo Europe.

Zahvaljujući organizaciji JUPEA, Varaždinu je danas u "nasljedstvu" ostao veliki sportski stadion Sloboda po kojem danas i atletski klub nosi ime. Stadion raspolaže uređenom atletskom stazom, dvama skakalištima za skok u - dalj s doskočištem, dvama bacalištima za kuglu, disk, kladivo, bacalištem za bacanje koplja.

Uložena sredstva stvorila su temelje za siguran i uspješan rad sportskoga atletske kluba Sloboda. Zahvaljujući tomu AK Sloboda postiže vrhunske rezultate, te su članovi reprezentacija. U 2014. godini osvojeno je 58 medalja i priznanja, medalje na pojedinačnim natjecanjima osvojilo je 20 atletičara i atletičarki. Prošle godine na pobjedničkim postoljima našle su se ekipe kadeta, kadetkinja, juniorki i seniora. Atletičari i atletičarke AK Sloboda nastupili su na šest natjecanja za reprezentaciju Hrvatske, a AK Sloboda organizirala je ukupno 12 natjecanja u Varaždinu. U 2015. godini AK Sloboda imalo je kandidate za svjetsko prvenstvo (Mirko Mičuda, Lucija Pokos, Marija Hižman, Mateja Jambrović).

4.2. Najvažnije atletske manifestacije u Varaždinu

Jedna od najvećih i kudikamo najpoznatijih atletskih manifestacija u Varaždinu koja je pripomogla razvoju atletike, a Varaždina kao atletske grada, bila je JUPEA – Juniorsko prvenstvo Europe u atletici.

„Bilo je to nešto posebno, nešto neponovljivo. Atletička mladost Europe primjereno je pozdravila Varaždin i Varaždince, a oni su to znali uzvratiti.“ (Vučetić, Šašek, 2014.)

Ambasador športa Artur Takač uspio je povjeriti svom Varaždinu organizaciju X. JUNIORSKOG PRVENSTVA EUROPE U ATLETICI „JUPEA 89“ (24. - 27. kolovoza 1989.). Varaždin je domaćin 26 europskih reprezentacija s 1018 sudionika, od čega 695 natjecatelja, 207 novinara iz 20 zemalja s ukupno 2321 akreditiranom osobom koje su sudjelovale u organizaciji i pripremi cjelokupnog natjecanja. Prijenos natjecanja putem TV-a, slike Varaždina i natjecatelja putem satelitskog programa EUROSPORTA, prenošene su po cijelom svijetu. Europa je na poseban način upoznala Varaždin kao gostoljubiv i lijep grad s mnogo vrijednih športskih djelatnika, a prikazane su turističke znamenitosti. JUPEA je otišla u povijest, ali je ostala u srcima Varaždinaca, a kao dio varaždinske sportske povijesti dobar je adut za razvoj sportskog turizma u Varaždinu.

Međunarodna novogodišnja utrka manifestacija je koja kreće na samome prijelazu iz stare u novu godinu, koja iz godine u godinu, okuplja sve veći broj atletičara i zaljubljenika u atletiku (slika 6.). Prva novogodišnja utrka organizirana je davne 1977. godine na inicijativu rekreativnog atletičara Borisa Kožara. U vrijeme prve utrke, Hrvatska je bila u sastavu Jugoslavije pa je tako na prvoj Novogodišnjoj utrci sudjelovalo oko 600 trkača iz svih država bivše Jugoslavije. Prošlo je 37 godina, a ta je sportska manifestacija i dalje jedinstveni svjetski brend samo s mnogo manjim brojem natjecatelja nego na početku. Osim toga što je Novogodišnja utrka specifična sportska manifestacija, ona je postala i svojevrsan turistički brend pa tako grad Varaždin bilježi rast broja noćenja u hotelima u prosincu. Posljednja Novogodišnja utrka okupila je oko 250 trkača iz Hrvatske, Slovenije, Njemačke i Mađarske, a prvi put sudjelovale su i osobe s invaliditetom. Ta utrka baš kao i sve ostale koje se trče po danu, ima organiziranu podjelu startnih brojeva, dostupnost svlačionica i okrjepu nakon utrke.

Muškarci trče 6400 metara dok žene trče polovicu manje od toga 3200 metara. Pobjednici posljednje utrke bili su: kod muškaraca Laszlo Gregur iz Mađarske dok je u ženskoj kategoriji pobjedila Varaždina Valentina Belović. Kod veterana pobjedu je odnio Varaždinac Cenko Tihomir dok je kod juniora najbolja bila Ella Bogdanović također Varaždinka. Utrku mogu trčati djeca i odrasli, sportaši i ne sportaši, svi koji žele novogodišnju noć provesti drukčije nego inače.

Slika 6. *Start novogodišnje utrke*

Izvor: www.tourism-varazdin.hr

4.3. Atletska događanja u ponudi grada Varaždina

Atletski klub Sloboda trenutno je jedini takav klub (koji trenira atletičare) na prostorima ovoga grada. Klub sada okuplja više od 120 atletičara koje treniraju licencirani treneri. Kako je to jedini atletski klub na ovome prostoru on je zadužen za sva natjecanja i događanja vezana za atletiku koja se odigravaju na ovome području. Uz stalna godišnja natjecanja koja se nalaze u kalendaru natjecanja HAS-a, Atletski klub Sloboda radi na razvoju triju brandova, a to su, osim svima znane tradicionalne Novogodišnje utrke, još i Međunarodni atletski miting te je u planu i organizacija dugoprugaške utrke. Također AK Sloboda od ove godine ima i sekciju atletičara s invaliditetom te se u svibnju održalo Državno ekipno prvenstvo u atletici za osobe s invaliditetom, prvo takvo na području grada.

U tablici 2. vidljiva su službena natjecanja koja su se održavala ili će se održati 2015. godine u gradu Varaždinu.

Tablica 2. *Službena natjecanja koja se održavaju u gradu Varaždinu*

	SIJEČANJ	Broj natjecatelja	Broj gledatelja
1.1.	Novogodišnja utrka Varaždin	250	oko 2000
	TRAVANJ	Broj natjecatelja	Broj gledatelja
25.4.	HALS - I.kolo - mlađe kategorije	243	oko 150
26.4.	HALS – I.kolo – starije kategorije	240	oko 100
	SVIBANJ	Broj natjecatelja	Broj gledatelja
5.5.	ekipno prvenstvo Hrvatske-kvalifikacije-kadeti-kinje	251	oko 200
9.-10.5	Prvenstvo Hrvatske u višebojima	Broj natjecatelja	Broj gledatelja
17.5.	HALS- II.kolo – starije kategorije	241	oko 100
	LIPANJ	Broj natjecatelja	Broj gledatelja
3.6.	Varaždinski noćni miting	112	oko 200
27.-28.6.	pojedinačno prvenstvo Hrvatske-juniori/ke	267	oko 200
	SRPANJ	Broj natjecatelja	Broj gledatelja
25.-26.7.	otvoreno pojedinačno prvenstvo Hrvatske-seniori/ke	224	oko 200
	RUJAN	Broj natjecatelja	Broj gledatelja
20.9.	Varaždinski polumaraton	400	oko 250
	LISTOPAD	Broj natjecatelja	Broj gledatelja
10.10.	HALS – 5.kolo – mlađe kategorije	243	oko 200
11.10.	HALS – 5. Kolo – starije kategorije	240	oko 150
17.10.	HALS- pojedinačno prvenstvo – starije kategorije	243	oko 250
18.10.	HALS - pojedinačno prvenstvo - mlađe kategorije	251	oko 250

Izvor: <http://www.has.hr/index.php/k2-extra-field-groups/k2-media-manager/kalendar-2016?id=1872>, prilagođeno prema AK Sloboda (Nenad Pavliček)

Prema podacima iz tablice vidljivo je da je najbolje posjećena Novogodišnja utrka s više od 1000 posjetitelja, dok su ostala državna natjecanja i utrke slabo posjećeni. Atletski klub Sloboda osim natjecanja državnog karaktera, domaćin je i **Školskih kros natjecanja za djevojčice i dječake te Kros natjecanja srednjih škola** s područja

grada Varaždina i Varaždinske županije. Kros natjecanje osnovnih škola za djevojčice i dječake održavalo se 27. listopada 2015. a sudjelovalo je, kod djevojčica 6 ekipa s ukupnim brojem od 24 natjecateljica, a kod dječaka je taj broj bio malo veći te se natjecalo deset ekipa s 40 natjecatelja iz osnovnih škola sa područja grada Varaždina ali i osnovnih škola iz Varaždinske županije (Novi Marof, Kneginec Gornji, Veliki Bukovec, Ludbreg, Vidovec, Martijanec, Sv. Ilija, Ivanec, Trnovec). U Kros natjecanjima srednjih škola sudjelovao je nešto manji broj ekipa i natjecatelja, pa su se tako u ženskoj kategoriji natjecale četiri ekipe sa 16 natjecateljica, a u muškoj kategoriji sedam ekipa s 28 natjecatelja.

Osim državnih natjecanja, Atletski klub Sloboda iz Varaždina ove je godine prvi put organizirao **Utrku za trofej grofa Draškovića** koja je održana u Trakošćanu te 1. Varaždinski atletski miting pod zvijezdama. Start Trakošćanske utrke je bio podno dvorca, a prijavljeno je bilo 426 trkača i trkačica iz 6 zemalja. Također, ove godine je prvi puta održan **1. Noćni međunarodni atletski miting Varaždin 2015.**, u kojem su sudjelovali natjecatelji iz BiH, Kenije, Slovenije, Španjolske i Hrvatske. Discipline u kojima se natjecalo bile su trčanje na 100_m, 200_m, 400_m, 800_m, skok u dalj i bacanje koplja za žene te 100_m, 200_m, 400_m, 800_m, 1000_m, skok u dalj, bacanje diska i bacanje kladiva za muškarce. Ženski dio imao je ukupno 46 natjecateljica, dok je kod muškaraca taj broj bio nešto veći, s ukupno 66 natjecatelja.

Uvođenjem novih natjecanja u svoje programe Atletski klub pokazuje da ima želje i volje unaprijediti atletsku ponudu koja bi sezala i izvan grada Varaždina, u susjedne županije kako bi djeci i odraslima što više približila i pokazala da su atletika i trčanje jedan od najzdravijih sportova.

5. MOGUĆNOST RAZVOJA SPORTSKOG TURIZMA U VARAŽDINU

Turizam i sport dvije su srodne i međusobno usko povezane društvene pojave. Naime, već u antičko doba sport je pokretao ljude na putovanja koja se mogu usporediti sa suvremenim turističkim kretanjima. No, danas je sport u turizmu dobio mnogo širu ulogu: sport više nije samo objekt promatranja, nego on sve više postaje važan sadržaj boravka u turističkom odredištu. Turisti sve više postaju aktivni sudionici različitih sportskih aktivnosti, kao što je slučaj u gradu Varaždinu kada turisti koji dođu na doček Nove godine prisustvuju i natječu se u tradicionalnoj Novogodišnjoj utrci. Kako je već rečeno, sport u suvremenom turizmu postaje ne samo sadržaj boravka, nego često i glavni motiv za putovanje u određene turističke destinacije. Brojna su istraživanja pokazala da sport u turizmu, sa svojim raznolikim programima, nije samo čimbenik unapređenja turističke ponude, nego je i generator dodatnih ekonomskih učinaka.

Turističke ponude pojedinih gradova ovise o samome gradu, točnije, o geografskom položaju toga grada, povijesti grada, kulturnoj baštini, razvijenosti, sportskim objektima i ljudima koji žive u njemu.

Konačna slika sportskog turizma u Varaždinu daje naslutiti da postoji razvijeni potencijal za kojei je nužno razmotriti tržište za sportsko- rekreacijski turizam, odnosno ponudu i potražnju za ovakvim uslugama. S tom se činjenicom slaže i Vukanović, Čavlek, (2001:364.) koji tvrdi: *Sastavni dio turističke ponude čini i sportsko-rekreacijska ponuda koja, kao i turistička ponuda, mora biti prilagođena zahtjevima i željama korisnika, ali i njihovim mogućnostima te kineziološki pozitivno usmjerenim aktivnostima na zdravlje sudionika.* Pod sportsko-rekreacijskom ponudom u turizmu razumijevamo sportske objekte, ali i razne programe usmjerene na pojedine skupine korisnika. Kako bi se prikazala sveobuhvatna slika stanja sportsko-rekreacijske ponude u varaždinskome turizmu bilo je nužno provesti istraživanje i prikupiti informacije kojima se prikazuju općenite informacije o Varaždinu i njegovoj sportskoj ponudi. Upotrebljeni su podatci Zajednice športskih udruga grada Varaždina te pojedini internetski članci koji sadržavaju ovu temu.

Anketa na temu: "Mogućnost razvoja sportskog turizma u Varaždinu", obrađena i interpretirana, omogućit će pregled i mišljenje lokalnog stanovništva i poduzetnika o potencijalima za razvoj sportskog turizma u gradu Varaždinu.

5.1. Sportsko - rekreacijski objekti i sadržaji

Sportsko-rekreacijski objekti građevine su namijenjene za tjelesno vježbanje, treninge, natjecanja te sportsku rekreaciju građana. (Vukanović, Čavlek, 2001:365). Osim izgrađenih sportskih objekata (dvorane, bazeni, stadion, sl.) u objekte ove vrste ubrajamo i druge prirodno uređene površine poput teniskih terena, skijališta, igrališta za golf i sl. U turizmu su ti objekti namijenjeni za provođenje sportskih aktivnosti i sportske rekreacije turista, ali isto tako služe i za sportsku rekreaciju domicilnoga stanovništva te natjecanja vrhunskih sportaša.

U tablici 3. prikazani su svi sportski i sportsko rekreacijski objekti na području grada Varaždina kojima se aktivno služe stanovnici ali i turisti.

Tablica 3. Sportski i sportsko-rekreacijski objekti na području grada Varaždina

OBJEKTI, TERENI	SPORTOVI
Igralište Srednjoškola	mali nogomet, košarka
Sportska dvorana i baloni Graberje	rukomet, košarka, mali nogomet, odbojka, badminton
Sportska dvorana Arena Varaždin	mali nogomet, rukomet, košarka, odbojka
Sportska dvorana Gospodarske škole Varaždin	rukomet, odbojka, košarka, mali nogomet
TTS sportski centar	mali nogomet, košarka, fitness, yoga, teretana
Gradski bazeni Varaždin	plivanje, vaterpolo
Stadion Sloboda	atletika, nogomet
Ostali tereni za nogomet (10 terena)	nogomet, mali nogomet
Stolnoteniski tereni (1 teren)	stolni tenis
Dvorana za hrvanje (1 dvorana)	hrvanje
Teniski tereni (4 terena)	tenis
Streljana (1)	streljaštvo
Kuglana (1)	kuglanje
Bejzbol (1 teren)	bejzbol

Izvor: autoričina izvedba prema podacima preuzetima s različitih internetskih stranica

Iz tablice 3. možemo uočiti da u sportskoj ponudi grada Varaždina po broju terena prvo mjesto zauzimaju tereni za nogomet, a zatim tereni za rukomet, košarku, odbojku. Varaždin u svome okruženju (širem području) ima sportske objekte i terene koji nisu uvršteni u tablicu, pa žalosti činjenica da je sportsko – rekreacijska ponuda relativno mala, te se nameće pitanje: Što bi gradske vlasti, ponuđači usluga i sadržaja i sami stanovnici grada mogli učiniti da poboljšaju atletski (koji je primarni cilj ovog rada) a onda i sportski sadržaj u gradu Varaždinu.

5.2. Mogućnosti poboljšanja atletske i sportske ponude

Grad Varaždin još uvijek nema dovoljno razvijenu sportsku ponudu vezanu za atletiku koja bi poboljšala i turističku potražnju. Organizacijom JUPEA-a koje je u Varaždin dovelo atletičare i atletičarke iz cijele Europe vidljivo je da Varaždin ima mogućnosti za ponovnim održavanjem takve ili slične sportske manifestacije. Uz izgrađeni atletski objekt, Varaždin se nalazi i na povoljnom geografskom položaju pa natjecateljima iz susjednih zemalja dolazak u Varaždin ne bi trebao biti problem.

Za poboljšanje ponuda grada i okupljanje što većeg broja posjetitelja u Varaždinu, Atletski klub Sloboda uz suradnju i potporu Grada Varaždina te njegove Turističke zajednice, trebao bi pokušati premjestiti neka natjecanja iz Zagreba u Varaždin, organizirati sportske igre mladih, dječju olimpijadu varaždinskih vrtića proširiti na dječju olimpijadu Hrvatske, organizirati studentske igre i još mnogo toga. Atletski miting Artur Takač također je jedna od izglednih mogućnosti razvoja atletike u gradu Varaždinu, a miting bi također mogao postati i međunarodni turnir sa svjetski poznatim atletičarima kao što je npr. u Zagrebu Hanžekovićev memorijal.

Uz dovoljan broj stručnjaka, mogu se organizirati polusezonske pripreme sportaša iz Europe te u ponudu, osim vježbanja i treniranja atletike, ubaciti i organizirane posjete znamenitostima grada Varaždina poput Staroga grada, Muzej kukaca, posjet jednome od najljepših europskih groblja. Opće je poznato da turiste treba animirati prije i poslije natjecanja pa bi tako, sjedinjujući sport i kulturu u jedan zajednički paket Varaždin mogao postati nezaobilazno odredište na sportskoj karti mnogih atletskih klubova ne samo iz Hrvatske.

Jedan od ključnih čimbenika za povećani interes turista za sport i grad jest i svjetska popularnost velikih sportskih događaja poput Olimpijskih igara, svjetskih i europskih nogometnih prvenstava, ATP turnira i drugih međunarodnih prvenstava. Veliki, mega sportski događaji moćno su sredstvo privlačenja turista, ne samo za vrijeme događaja nego i prije i nakon njega. Velike sportske manifestacije domaćinu pomažu u kreiranju imidža i stvaranju svijesti o destinaciji. Također, takav veliki sportski događaj često potiče investicije u turizam i sportsku infrastrukturu u kojima će lokalno stanovništvo i posjetitelji podjednako moći uživati još mnogo godina nakon događaja. Organiziranje nekog mega događaja u Varaždinu, najbolje europskog karaktera, bilo za djecu, kadete, juniore, seniore u grad bi dovelo mnoge turiste koji troše znatne svote novca u relativno kratkome razdoblju te bi se na taj način generirao dodatni prihod regiji, ali i državi. Kako su natjecanja takvog karaktera popraćena velikom medijskom pozornošću, ljudi diljem Europe ali i svijeta upoznali bi grad Varaždin i njegove stanovnike, te se odlučili za turistički posjet gradu Varaždinu i nekoj drugoj poznatoj varaždinskoj manifestaciji.

Izgradnjom sportske dvorane Arena Varaždin na Dravi za potrebe Svjetskog rukometnog prvenstva 2009. godine, Varaždin i Varaždinci dobili su izvrstan objekt za daljnji razvoj sportskog turizma. Kako se Arena nalazi u blizini rijeke Drave turistima i domicilnomu stanovništvu pruža se prilika bavljenja sportskim granama kao što su: biciklizam, nordijsko hodanje, trčanje i sl. Zbog svoje izvrsne izgradnje i niza mogućnosti, stanovništvo se može rekreirati i nekim dvoranskim sportovima poput *aerobika, badmintona, pilatesa, fitnessa, yoge i dr.* U sklopu Arene može se izgraditi i neki manji hotel, jer mjesta ima, u koji će kasnije, moći dolaziti sportaši iz cijele Europe na sportske pripreme za novu sportsku sezonu. Pokraj dvorane u zimskim vremenima nalazi se i klizalište, koje osim u rekreacijske svrhe, omogućuje školu klizanja i hokeja na ledu tijekom zimskih mjeseci što je još jedan od zanimljivih programa koji bi se ubuduće mogli pretvoriti u stalnu turističku atrakciju.

U Varaždinu djeluje i *Paintball Centar Drava* koji je mjesto ultimativne adrenalinske zabave i iskušenje sporta koji testira fizičku spremnost i borbenost. *Paintball centar* uz rijeku Dravu nudi doživljaj pravog *paintball-a*, kvalitetnu opremu te brine za sigurnost korisnika. *Paintball centar Drava* mjesečno organizira natjecanja za svoje članove, a povremeno i natjecanja s drugim *paintball* klubovima koji tada okupe

više od tristotinjak natjecatelja koji ostaju u Varaždinu nekoliko dana i time pozitivno djeluju na broj dolazaka sportskih turista u grad Varaždin. Zahvaljujući svojoj flori i fauni u Varaždinu ima mjesta za još veći razvoj *paintball* klubova i centara koji bi onda svojim poslovanjem pridonijeli razvoju gradskog turizma i gospodarstva.

Zadnji prijedlog mogućnosti razvoja sportskog turizma jest razvoj ljetnog sportskog turizma na području *Aquacity*. Centar *Aquacity* smješten je tri kilometra od centra grada Varaždina i Varaždinci ga rado nazivaju "Varaždinskim morem". Sadržava restoran s pripadajućom terasom, igrališta za mali nogomet, šest teniskih terena, teren za odbojku na pijesku i košarku, dječje igralište i kupalište u zelenom okruženju. *Aquacity* već četiri godine dobiva "Plavu zastavu" kao jedina kontinentalna plaža u sjeverozapadnom dijelu Hrvatske. Centar *Aquacity*, uz bogati sportsko-rekreacijski sadržaj, postao je omiljeno središte stanovnika Varaždina i bliže okolice, ali bilježi i sve veći broj posjetitelja iz drugih gradova Hrvatske i gradova susjedne Slovenije. Zelenilo koje okružuje "Varaždinsko more" pruža miran ugođaj za duge šetnje po svježem zraku i regeneraciju čovjekove duše i tijela.

Prezentirajući gore navedene primjere razvoja sportskog turizma u gradu Varaždinu može se zaključiti da grad Varaždin ima potencijala postati jedno od top odredišta sportskog turizma kontinentalne Hrvatske. Samoinicijativom pojedinih stručnjaka iz određenih sportskih grana, u Varaždinu se kreiraju i ostvaruju moderne ideje zbog kojih će, ako se nastave uspješno razvijati, taj grad uskoro postati nezaobilazna destinacija za mnogobrojne nadolazeće turiste.

5.3. Analiza rezultata prema upitniku anketnog listića

Za istraživanje turističke potražnje i mogućnosti razvoja sportskog turizma u Varaždinu primijenjena je anketa, odnosno provedeno je primarno istraživanje metodom anketnih upitnika koji su bili namijenjeni svim osobama muškog i ženskog spola starijima od 15 godina.

Prema podacima iz grafikona 1. može se vidjeti da su najčešći motivi posjeta gradu Varaždinu, privatne naravi (kao npr. druženje s prijateljima, šoping, i sl.) dok je najrjeđi motiv onaj sportski motiv (treninzi, dolazak na različita sportska natjecanja).

Grafikon 1. Motivi posjeta gradu Varaždinu

Izvor: autoričina izvedba

Odgovori na sljedeće pitanje postavljeno ispitanima: *Smatraju li da gradu Varaždinu nedostaju sportski programi?* pokazali su da 84,1% ispitanika smatra da gradu nedostaje sportskih programa. Nove ideje i inovativni sadržaji pomažu pri razvoju sportskog turizma, pa smo ispitanike zamolili da nam *sami predlože sportske događaje koji bi grad Varaždin razvili u grad sportskog turizma?* Od 69 ispitanih njih 26 je dalo konkretne odgovore na ovo pitanje, koji uključuju ove događaje:

- vraćanje nogometnog kluba Varteks u 1. Hrvatsku nogometnu ligu vratilo bi varaždinu staru sportsku slavu
- više sportskih turnira u svim sportskim kategorijama
- Festival plesa
- natjecanja europskog i svjetskog karaktera u svim dobnim kategorijama različitih sportova
- dječja europska olimpijada

- razvoj golfa i golf terena na Dravi
- amaterska natjecanja u različitim sportovima tijekom ljetnih praznika i dr.

Većina je ispitanih na pitanje, bi li razvojem sportskog turizma Varaždin postao i turistički posjećeniji grad, odgovorila potvrdno (čak 94.1%) a čak 95.6% njih smatra da bi se razvojem sporta istodobno pridonijelo i gospodarskom razvoju grada Varaždina.

Na temelju provedenog istraživanja moguće je zaključiti da Varaždin kao prepoznatljivo odredište sportsko- rekreacijskog turizma još uvijek nije dostiglo visoku razinu kvalitete i konkurentnosti na Hrvatskome turističkome tržištu.

Ispitanici smatraju da Varaždinu još uvijek nedostaje dovoljno sportskih programa koji bi u grad doveli turiste iz svih hrvatskih ali i europskih krajeva. Većina ispitanih smatra da u Varaždinu još uvijek nedostaje velik broj sportskih objekata i borilišta za pojedine sportove a ovi postojeći nisu na razini koja je potrebna da bi se organiziralo neko veće natjecanje ili sportska manifestacija. Ispitanici također smatraju da još uvijek ima mjesta za razvoj svih varaždinskih popularnih sportskih grana (nogomet, rukomet, atletika, plivanje, odbojka, tenis, košarka i dr.) i da će se razvojem sporta usporedno razvijati i gospodarstvo u gradu Varaždinu koji će na taj način postati konkurentan i zanimljiv grad na turističkome tržištu Hrvatske, Europe a poslije i svijeta.

6. ZAKLJUČAK

Dinamika i neprekidan rast turističkih putovanja i sudjelovanja sve većeg broja ljudi zainteresiranih za sportske aktivnosti na odmoru potvrđuju činjenicu da je sport oduvijek bio važan čimbenik turističkog razvoja. Kombiniranje sportskih i turističkih aktivnosti danas je postalo moderno.

Od svog nastanka, razvoja u srednjem vijeku pa sve do danas, Varaždin je oduvijek bio grad koji su njegovi stanovnici voljeli, a gosti mu se divili, hvalili ga i rado ga posjećivali. Kao glavni grad jedne od najstarijih županija u Hrvatskoj, Varaždin se svojim posjetiteljima najbolje predstavlja kroz svoju povijest, kulturu, umjetnost i sport.

Atletika u Varaždinu egzistira još od 19. stoljeća no pravi procvat varaždinske atletike nastaje 1987. godine kada Varaždin dobiva svoj prvi atletski stadion, koji dvije godine poslije ugošćuje natjecatelje iz cijele Europe na Europskom juniorskom prvenstvu u atletici, punim imenom JUPEA. Zahvaljujući briljantnoj organizaciji i domaćinstvu ovog natjecanja u svijet se šalje slika jednoga novog, sportskog Varaždina koji ima mogućnosti za organizacijom još više takvih ali, i sličnih natjecanja. Kroz rad se proteže teorija o važnosti atletike kao sporta za daljnji razvoj gradske turističke ponude koja bi uspješnom organizacijom različitih natjecanja uspjela zaposliti veći broj sportskih stručnjaka, obnoviti i poboljšati sportsku infrastrukturu, te usto poboljšati razvoj hotela, restorana te sportsko turističku ponudu općenito i staviti grad Varaždin na svjetsku sportsku atletsku kartu.

Koliko su turizam i sport srodne i međusobno usko povezane društvene pojave, uvidjeli smo u zadnjoj točki u kojoj smo pokušali naći ideje koje bi još više razvile sportski turizam u gradu Varaždinu, koji s već izgrađenim sportskim objektima i sadržajima ima sve preduvjete za uspješno organiziranje državnih, ali i europskih sportskih natjecanja. Kratka anketa u kojoj su kao ispitanici sudjelovali stanovnici grada Varaždina i Varaždinske županije, upozorava na još neke nedostatke u varaždinskom sportskom životu.

7. LITERATURA

1. Bartoluci, M.; i suradnici (2004). Menedžment u sportu i turizmu. Zagreb, Sveučilište u Zagrebu Kineziološki fakultet, Ekonomski fakultet Zagreb – Hrvatska
2. Beus T. (2007). „Šport i duhovnost“: Meditacija uči i pobjedi i porazu, *Olimp*, br.(25), 46-47
3. Breslauer. N.; (2011). "Povijesni razvoj i karakteristike kros trčanja". *Zbornik radova Međimurskog Veleučilišta u Čakovcu* godina 2, broj 2, 2011. Čakovec, Međimursko Veleučilište, str. 33-37
4. Hegeduš. I.; Gašparić, E. (2013). "Varaždin, grad kulturnih događanja". *Zbornik radova Međimurskog Veleučilišta u Čakovcu* godina 4, broj 2, 2013. Čakovec, Međimursko Veleučilište, str. 63-68
5. Hublin. T.; Peršun, J. (2010). "Mogućnost teniskog kluba "Franjo Punčec" za poboljšanje turističke ponude Međimurske županije". U: *Zbornik radova 1. hrvatski znanstveno stručni skup o menadžmentu u turizmu i sportu*. 2010., Čakovec, Međimursko Veleučilište, str. 235-238
6. Šašek, B; (2014). „25. Obljetnica juniorskog prvenstva Europe u atletici JUPEA '89 Varaždin“ vol. 1(1), 3-10
7. Šnajder, V.; Milanović, D. (1991). Atletika hodanja i trčanja – strukturalna i biomehanička analiza tehnike. Zagreb, Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu
8. Vukanović, B., Čavlek, N.(ur.) (2001.) Riječnik turizma. Zagreb: Masmedia
9. Intervju sa Anom Zorman 12.11.2015
10. Intervju sa Nenadom Pavličekom 21.10.2014. i 31.10.2014.
11. Atletski sportski klub Split, <http://www.ask-split.hr/> (preuzeto 22.10.2015.)
12. Atletski klub Sloboda Varaždin, <http://ak-sloboda.hr/> (preuzeto 26.10.2015.)
13. Hrvatski atletski savez, <http://www.has.hr/> (preuzeto 27.10.2015.)
14. Paintball centar Drava Varaždin,

*<http://www.rekracija.hr/centri/paintball-centar-drava/>,
https://www.facebook.com/Paintball-centar-Drava-755280941173269/info/?tab=page_info/ (preuzeto 14.11.2015.)*

15. Službene Internet stranice grada Varaždina, *<http://www.varazdin.hr/hr/zivot-u-varazdinu/sport>* (preuzeto 29.10.2015)
16. Turistička zajednica grada Varaždina *<http://www.tourism-varazdin.hr/>* (preuzeto 26.10.2015.)
17. Zajednica Športskih udruga, *<http://www.varazdin-sport.hr/onama.php/>* (preuzeto 29.10.2015.)

POPIS ILUSTRACIJA

I. POPIS SLIKA

Slika 1. <i>Razglednica grada Varaždina</i>	11
Slika 2. <i>Špancirfest</i>	13
Slika 3. <i>Plakat za najavu Varaždinskih baroknih večeri</i>	14
Slika 4. <i>Plakat za internacionalni festival animiranog filma djece</i>	15
Slika 5. <i>Grad Varaždin u vrijeme adventa</i>	16
Slika 6. <i>Start novogodišnje utrke</i>	21

II. POPIS TABELA

Tablica 1. <i>Posjećenost Špancirfesta u 2014. i 2015. godini</i>	12
Tablica 2. <i>Službena natjecanja koja se održavaju u gradu Varaždinu</i>	22
Tablica 3. <i>Sportski i sportsko-rekreacijski objekti na području grada Varaždina</i>	25

III. POPIS GRAFOFA

Grafikon 1. <i>Motivi posjeta gradu Varaždinu</i>	29
---	----

PRILOZI

Prilog 1. Anketni listić „Mogućnost razvoja sportskog turizma u gradu Varaždinu“

MOGUĆNOST RAZVOJA SPORTSKOG TURIZMA U VARAŽDINU

Svrha istraživanja je upoznati mišljenja i ideje lokalnog stanovništva i poduzetnika o potencijalima za razvoj sportskog turizma u gradu Varaždinu. Ova anketa izrađena je za potrebe preddiplomskog rada na studiju Menadžmenta turizma i sporta u Čakovcu. Unaprijed hvala na ispunjavanju ankete.

***Obavezno**

Spol ispitanika *

☐ Muško
☐ Žensko

Dob ispitanika *

☐ <15 godina
☐ 15-25 godina
☐ 26-35 godina
☐ 35< godina

Koliko često posjećujete grad Varaždin?

Vrlo rijetko ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 Vrlo često

Koji je najčešći razlog Vašeg posjeta gradu Varaždinu?

☐ Poslovni
☐ Privatni (druženje sa prijateljima, shopping...)
☐ Sportski

Smatrate li da u gradu Varaždinu postoji dovoljno sportskih objekata i sportskih borilišta?
(dvorana, sportski centar, teretana, igralište, atletska staza...)

☐ Da
☐ Ne

Smatrate li da u gradu Varaždinu nedostaju sportski programi i sadržaji?

- ☐ Da
- ☐ Ne

Možete li sami predložiti neke sportske događaje koji bi razvili grad Varaždin u grad sportskog turizma?

U prazno polje upišite svoj odgovor

Koju biste Vi vrstu sporta prvenstveno razvijali u gradu Varaždinu?

- ☐ Nogomet
- ☐ Rukomet
- ☐ Odbojku
- ☐ Košarku
- ☐ Atletiku
- ☐ Tenis
- ☐ Plivanje
- ☐ Ostalo:

Smatrate li da bi razvojem sportskog turizma Varaždin postao turistički i sportski posjećeniji nego što je to sada?

- ☐ Da
- ☐ Ne

Slažete li se sa tvrdnjom da razvoj sporta istovremeno može doprinijeti gospodarskom razvoju grada Varaždina?

- ☐ Da
 - ☐ Ne
-